

HRIECH PROTI DUCHU SVÄTÉMU A IDEÁL KREŠŤANSKEJ MILOSTI

RUDOLF STEINER

GA 97

17. marca 1907, Mníchov

Prekladateľ neznámy

Skutočne by sme sa mali trochu oboznámiť so základným problémom a základnými prúdmi kresťanstva, ak chceme objasniť dva ideály kresťanskej koncepcie sveta v celej ich hĺbke. Z predchádzajúcich prednášok už viete, že učenie kresťanstva, ako sa všeobecne hlása, je založené na takzvanom ezoterickom kresťanstve. Navyše viete, že aj v evanjeliách nachádzame náznaky o tomto ezoterickom kresťanstve, jasne vyjadrené slovami: Keď Pán stál pred ľuďmi, hovoril v podobenstvách, ale keď bol sám so svojimi učeníkmi, tieto podobenstvá im vysvetľoval. . Je teda jasné, že jednu formu svojho Učenia dal tým menej chápaným – ku ktorým bolo potrebné hovoriť v podobenstvách, pretože s nimi ešte nebolo možné ísť hlbšie do vecí; a hlásal iné učenie, ktoré bolo určené pre zasvätených.

Rovnako aj Pavol – veľký rozširovateľ kresťanstva – učil pred ľuďmi vonkajšiu formu tohto učenia, ktorú poznáme z jeho listov. Na druhej strane, okrem tohto Pavlovho učenia – čo bolo vonkajšie učenie, určené pre ľudí – vyložil aj ezoterické učenie. Vonkajšie dejiny nevedia nič o tom, že Pavol založil v Aténach ezoterickú školu, ktorá bola pod vedením Dionýzia. V tejto škole ezoterického kresťanstva sa vyučovalo to isté učenie mystérií alebo okultizmus, ktoré sa aj vy – v súčasnosti – učíte nanovo spoznávať prostredníctvom duchovnej vedy. Vedecké učenie nevie veľmi veľa o tých učeniach, ktoré v tom čase v Aténach hlásali ezoterickí spoločníci sv. Pavla svojim dôvernejším učeníkom. Hovorí sa dokonca o falošnom Dionýzioví,

pretože — hovorí sa — nie je možné dokázať, že niektoré z týchto učení bolo niekedy písomne zaznamenané.

Dionysius je meno pre muža, ktorý učil túto formu ezoteriky počas 6. storočia. Týmto menom ho však môžu nazývať len tí, ktorí nevedia, čo bolo v skorších dobách zvykom v súvislosti so zasväteneckými učeními tohto druhu. Len v našich dňoch sa stalo zvykom, že ľudia si všetko zaznamenávali čo najrýchlejšie písomne. Čokoľvek bolo obsiahnuté v najsvätejšej pravde, bolo v tých dňoch uchránené pred publicitou. Ten, komu mala byť takáto Pravda zverená, bol najprv dôkladne preskúmaný. Iba v ezoterických Školách bola táto Pravda odovzdávaná z úst do úst – a len tým osobám, ktoré si ju skutočne dokázali vážiť. Takto sa tieto konkrétne učenia ezoterického kresťanstva podobne odovzdávali z človeka na človeka – až napokon niektoré z nich boli zapísané v šiestom storočí. Keďže bolo zvykom, že vedúci takejto školy vždy niesli meno Dionýzia, vodca tejto školy v Aténach počas šiesteho storočia niesol toto meno – rovnaké meno, aké nosil jeho veľký predchodca v r. Atény, Pavlov priateľ.

Uvažujme teraz v duchu tejto ezoterickej školy a vlastne v spôsobe, akým sa tam vyučovala, pojem hriechu, alebo by sme mohli povedať, ohováranie proti Duchu Svätému – a kresťanský pojem milosti.

Ak chceme pochopiť základný význam kresťanstva, musíme sa v myšlienkach vrátiť do veľmi vzdialenej minulosti v dejinách ľudskej evolúcie; a musíme si uvedomiť, že zjavením sa Krista-Ježiša sa do dejín duchovného vývoja ľudstva skutočne vtlačilo niečo úplne nové. To, čo naň takto zapôsobilo, nachádza svoj vrúcny výraz v zasvätení samotného Pavla.

Skutočnosť, že človek ako Saul, prostredníctvom takého náhleho osvietenia, mohol dosiahnuť úplné presvedčenie o pravde kresťanstva, by nebola možná pred zjavením Krista-Ježiša. Už sme často hovorili o forme zasvätenia, ktorá predchádzala objaveniu sa Krista-Ježiša na zemi. Urobme to teraz ešte raz, aby sme pochopili, čo Duch pravdy skutočne znamená v kresťanskom zmysle. Ak chceme pochopiť, čo sa stalo na starovekých miestach zasvätenia, musíme si v krátkosti pripomenúť podstatu a bytie človeka.

Vieme, že človek pozostáva zo sedemčlennej bytosti. Jeho fyzické telo je vybudované z rovnakých látok, aké sú obsiahnuté v neživých materiáloch fyzického sveta. Jeho éterické telo volá tieto sily do života a pôsobí – v každom okamihu života – proti rozkladu fyzického

tela; len pri smrti odchádza éterické alebo životné telo z fyzického tela. Kryštál je schopný držať svoje látky pohromade prostredníctvom svojich vlastných síl; živé telo naopak chátra, len čo je opustené a ponechané samému sebe. Faktom je, že v každom okamihu je v tomto tele bojovník bojujúci proti smrti; ak tento bojovník prestane bojovať, nasleduje smrť.

Tretím členom človeka je astrálne telo alebo telo vedomia. Jeho štvrtým členom je Ego; prostredníctvom tohto člena je korunou stvorenia.

Všetky učenia mystérií považovali človeka za vytvoreného z týchto štyroch členov. V pytagorejskej škole musel byť každý učeník uvedený predovšetkým do tohto Učenia štvornásobného človeka. Až keď sa toto Učenie stalo jeho najvnútornejším presvedčením, mohol postúpiť k vyššiemu poznaniu. Preto musel zložiť tento sľub:

„Sľubujem vernosť na základe toho, čo je hlboko vryté do našich srdc: svätej štvornásobnej bytosti, vznešenému duchovnému symbolu – prvotnému prameňu všetkého prírodného a duchovného stvorenia.“

Aj ten najnevyvinutejší človek má týchto štyroch členov. Človek sa v priebehu svojich rôznych inkarnácií vyvíja k stále väčšiemu stupňu dokonalosti vďaka tomu, že Ego pôsobí na tieto tri časti jeho bytosti. Najprv sa v astrálnom tele začína pracovať na všetkom, čo tvorí pokrok civilizácie a logického vedeckého učenia – na všetkom, čo slúži na vyslobodenie zo zvieracieho štádia. Toto je práca ego na astrálnom tele. U každého mierne vyvinutého človeka, ktorého ego už pracovalo na astrálnom tele, zistíme, že astrálne telo sa delí na dve časti: na pôvodne existujúcu časť a časť, ktorú vytvorilo ego. Táto posledná časť, ktorá sa viac a viac rozširuje – čím viac ľudská bytosť napreduje – je označená menom Manas alebo Duch-Ja.

Kresťanská ezoterika označuje túto časť ako Ducha Svätého – Ducha Svätého, na rozdiel od neočistenej, nesvätej časti astrálneho tela.

Tak sme sa naučili poznať piaty člen. Ale Ego môže pôsobiť aj na hustejšie, éterické telo. V určitom zmysle sa to deje už v obyčajnej ľudskej bytosti – teda nevedome. Často sa hovorilo, že by sme sa mali naučiť rozlišovať medzi prácou na astrálnom a éterickom tele. Pomer rýchlosti v priebehu prvého z nich vo vzťahu k druhému možno porovnať s pohybom minútovej ručičky hodín vo vzťahu k hodinovej ručičke. Ak sa ľudská bytosť poddá dojmu, ktorý na ňu urobí nejaké vznešené umelecké dielo, má to transformujúci účinok na jeho životné

telo a jeho telo vedomia. Každý veľký umelecký impulz má tento účinok. Najsilnejší zo všetkých je účinok tých náboženských impulzov, ktoré priniesli na svet zakladatelia náboženstiev a ktoré nasmerujú Ego k Večnému. Jasnovidné oko môže vidieť, ako sa éterické telo stáva čoraz krajším a čistejším.

Tá časť ľudského éterického tela, ktorá je zduchovnená Egom, sa nazýva Budhi alebo Duch života; je to premenené telo života. Kresťanská ezoterika označuje túto časť, ktorú transformuje Ego, Christos. Piatym členom ľudskej bytosti je Duch Svätý – šiestym členom je Kristus, vnútorný Christos.

Naša pozornosť už bola upriamená na skutočnosť, že pre človeka vždy existovali takzvané mysteriózne školenia alebo prípravy, ktoré mu umožnili stať sa zasvätencom a nahliadnuť do duchovného sveta. Takýto tréning je založený na premene éterického alebo životného tela na vyššej úrovni. Z tohto dôvodu si musíme byť celkom jasne vedomí, že každá vyššia forma vzdelávania je viac než len získavanie pojmov a materiálu na štúdium. Okultný výcvik spočíva skôr v premene kvalít nášho éterického tela. Každý, kto zmenil temperament, tým dosiahol oveľa viac, ako keby získal nekonečné množstvo vedeckého učenia.

Teraz existuje ešte vyššia forma metamorfózy, ktorá sa uskutočňuje iba prostredníctvom tajného alebo okultného vzdelávania. Prostredníctvom toho si človek očisťuje svoje fyzické telo. Koľko toho skutočne vie človek o svojom fyzickom tele! Tým, že ho skúma pitvou v „anatomickom múzeu“, v žiadnom prípade nezískava žiadne skutočné poznatky o zákonoch, ktoré v ňom vládnu, ani žiadnu vnútornú kontrolu týchto zákonov. Napriek tomu má možnosť nahliadnuť do seba, takže pohyby nervových prúdov, pulzu a dychových prúdov mu budú jasné a potom môže byť v nich vedome aktívny. . Keď je ľudská bytosť podľa toho – prostredníctvom takzvaného okultného tréningu – schopná premeniť aj svoje fyzické telo, toto teraz premenené telo je označené ako Átman, pretože práca na ňom začína reguláciou dýchacích procesov. (V nemčine „Átmen“ znamená: dýchať.) Siedmym členom ľudskej bytosti je Átman – v kresťanskej ezoterike: Otec.

Tak najprv dosiahneme Ducha Svätého, premeneného astrálneho tela; skrze Ducha Svätého prichádzame ku Kristovi – k vedomiu éterického tela; a skrze Krista k Otcovi alebo vedomiu fyzického tela.

Ak ste pochopili, ako je týchto sedem členov ľudskej prirodzenosti vo vzájomnom vzťahu, pochopíte aj to, ako došlo k zasväteniu v staroveku, pred Kristom, a ako k tomuto zasväteniu došlo po tom, čo sa Kristus-Ježiš objavil na zemi.

Keď človek spí, v posteli leží iba jeho fyzické a éterické telo – jeho astrálne telo je vonku. Keď zomrie, zanechá svoje fyzické telo: len tá časť fyzického tela, ktorú už premenil, ide s ním: sily, teda nie látky. To, čo si takto ľudská bytosť berie so sebou, je skutočne veľmi málo. Napriek tomu je to práve táto časť, ktorá v novej inkarnácii slúži na vybudovanie nového fyzického tela. Materializmus označuje túto časť ako „permanentný atóm“. A táto časť fyzického tela, ktorú ľudská bytosť sama pretvorila, je prvá, ktorá opúšťa fyzické telo; potom ho opustí éterické telo; potom telo vedomia a potom Ego. Po krátkom čase sa oddeľuje tá časť éterického tela, na ktorej ľudská bytosť ešte nepracovala.

Tak sa stáva, že ľudská bytosť vstupuje do Kamaloky, Miesta očisty. Po ďalšej dobe sa tá časť astrálneho tela, na ktorej Ego ešte nespracovalo, oddelí podobne... A potom príde čas, keď mu ľudská bytosť ponechala zo svojich troch tiel len tie časti, ktoré Ego pracovalo a transformovalo prostredníctvom svojich vlastných síl; a toto je to, čo prechádza cez Devachan – toto je večné jadro ľudskej bytosti. Zvyšuje sa viac a viac, čím viac na tom Ego pracovalo.

Duch Svätý je večný Duch v človeku. Kristus je večná časť tela života; Otca, večnú časť fyzického tela. Títo traja sprevádzajú ľudskú bytosť po celý čas ako jej časť, ktorá je večná.

Pred kresťanskou érou prebiehala iniciácia tak, že učeník bol najskôr pripravený na všetko, čo mu Tajomné učenie mohlo poskytnúť, až kým nedospel do bodu, keď poznal všetky pojmy a myšlienky, všetky zvyky a pocity, ktoré sú potrebné pre život a vnímanie vo vyšších svetoch. Nasledovalo to, čo bolo označené ako Prebudenie, ktoré trvalo tri a pol dňa a tri noci. Pozostávalo z procesu, v ktorom bola ľudská bytosť vďaka zručnosti chrámového kňaza umelo umiestnená do stavu pripomínajúceho smrť na tri a pol dňa. Zatiaľ čo normálne fyzické a éterické telo zostáva počas spánku spojené, zasväcujúci kňaz teraz počas tohto časového úseku vytiahol éterické telo učeníka, ktorý mal byť zasvätený, takže medzi éterickým a fyzickým telom existovalo len veľmi voľné spojenie. telo na jednej strane a zvyšné dve telá na druhej strane. Bol to hlboký spánok podobný tranzu. Ego

človeka žilo počas tohto časového obdobia vo vyšších svetoch. Keďže učeník dostal poznanie o vyšších svetoch, teraz sa tam cítil ako doma. Kňaz bol jeho sprievodcom. V prvom rade musel Kňaz oslobodiť éterické telo od letargického fyzického tela, aby ho vyviedol z fyzického tela; v stave plného vedomia by ľudská bytosť nikdy nebola schopná povzniesť sa do týchto vyšších svetov; bolo potrebné, aby bol z takého stavu pozdvihnutý. Hoci skúsenosti, ktorými ľudská bytosť v takomto procese prešla, boli vznešené a neprekonateľné, napriek tomu bol úplne v rukách kňaza; bol pod mocou iného a len za týchto podmienok mohol vstúpiť do vyšších svetov.

Aká bola ľudská bytosť po tom, čo prešla touto skúsenosťou, si možno predstaviť, ak vezmeme do úvahy, že jej to poskytlo príležitosť zažiť svoje vlastné večné bytie: potom sa oslobodil od časti, ktorá nebola večná – od svojho fyzického tela. — ktoré nemohol použiť, ak by sa chcel pohybovať vo vyšších svetoch. Takáto ľudská bytosť sa vrátila ako človek obdarený poznaním – ako ten, ktorý mohol vlastnou víziou vydať svedectvo o víťazstve života nad smrťou. Tí, ktorí mohli vydávať svedectvo týmto spôsobom, boli zasvätení. Ich éterické telo muselo byť vyzdvihnuté z fyzického tela, aby mohli zažiť Christos v človeku. Títo zasvätení si mohli povedať: "Na základe vlastnej skúsenosti som sa naučil, že v človeku je časť, ktorá je večná, ktorá prežije všetky inkarnácie. Viem to, lebo ja sám som zažil toto večné jadro ľudskej bytosti." . Aby to dosiahli, museli tri dni prebývať v stave hlbokého spánku podobného snu.

Ale bolo tu ešte niečo, čo s tým súviselo – tento druh zasvätenia závisel od ešte iného faktora. A čím ďalej sa vraciame v čase, tým viac si uvedomujeme pravdu. Už som vám to charakterizoval, keď som raz vysvetlil, že v dávnych dobách existovalo to, čo by sme mohli nazvať „úzkym manželstvom“, na rozdiel od vzdialeného manželstva. Vo všetkých národoch nájdeme malé komunity, ktoré boli navzájom prepojené; ľudia sa zosobášili v rámci týchto komunit a považovalo sa za nemorálne opustiť ich sobášom vonku. Cez tieto manželstvá vždy tiekla rovnaká krv. Len veľmi postupne bolo toto úzke manželstvo nahradené princípom vzdialeného manželstva. Skutočne, v prípade zasvätenia museli byť dodržané veľmi špeciálne opatrenia, bolo potrebné čo najopatrnejšie vyberať z predchádzajúcich inkarnácií, aby sa vytvorila čo najlepšia zmes krvi. Takáto genealógia potom vytvorila toho, kto bol schopný prejsť

vyššími stupňami zasvätenia. V prípade pokrvne spriaznených osôb je obzvlášť ľahké vytiahnuť éterické telo z fyzického tela. V prípade manželstiev na diaľku to v žiadnom prípade nie je také jednoduché. Počas dlhých generácií kňazov bolo ich povinnosťou dohliadať na to, aby sa krv udržiavala špeciálne určeným spôsobom. Ľudský život je komplikovaný; nie vždy ide po rovnej ceste; a je potrebné stále hlbšie prenikať do hádaniek existencie. Tento princíp uzavretého manželstva sa porušoval v čoraz väčšej miere; kmeň sa stále viac a viac rozširoval na ľud alebo národ. Na prípade Izraelitov vidíme, ako kmeňový princíp úplne povýšil na myšlienku národného spoločenstva. Kristus rozširuje túto perspektívu do ďalekej budúcnosti: „Kto pre mňa neopustí svojho otca, matku, brata alebo sestru, nemôže byť mojím učeníkom.“ — Tieto slová stroho, no najhlbšie pravdivým spôsobom naznačujú smer, ktorým sa uberá kresťanstvo. V rámci národného spoločenstva by sa povedalo: Toto je môj brat, lebo sa narodil v tom istom národe. v ľudskom bratstve, ktoré musí zahŕňať celú ľudskú rasu, treba povedať: Pretože si človek, si môj brat. Toto je najhlbší zo všetkých kresťanských princípov. Všetka úzkoprsosť obsiahnutá v inej forme vzťahu musí byť roztrhnutá na kusy a spoločné puto musí spájať ľudské bytosti. Zároveň to tiež znamená, že starý princíp zasvätenia bol roztrhnutý; lebo to bolo založené na príbuznosti krvi. Nový princíp zasvätenia – ktorý od príchodu Krista nesúvisí so žiadnou fyzickou kvalitou – je nám v prípade Pavla jasne naznačený: je zasvätený vo Svetle, nie v temnote chrámu. Toto sa nemohlo stať skôr. Keď to budeme mať na pamäti, budeme schopní uvedomiť si obrovský obrat, ktorý priniesol Kristus Ježiš. Cestu k tomu pripravili Mojžiš, Zarathustra Budha, Pytagoras; — ale k naplneniu ju priviedol Kristus-Ježiš.

Vidíme teda aj to, že v kresťanských školách zasväcovania sa tento nový princíp po prvý raz preniesol cez princíp nevytáňovať ľudskú bytosť z fyzického tela, aby sme ju viedli do vyšších svetov, ale viesť ho do vyšších svetov pri úplnom vedomí vo svojom fyzickom tele. Toto sa teda dialo v kresťanských ezoterických školách. V protiklade k tomu je starý spôsob – a ten stále zahŕňa veľkú časť ľudstva, dokonca aj v súčasnosti – v ktorom je zasväcujúci chrámový kňaz, do ktorého prísnej autority sa nováčik vzdáva. Iba úplným

podrobením sa moci takéhoto zasväcujúceho kňaza bolo možné vystúpiť do vyšších svetov.

Princíp vynútenej autority sa prejavil aj v spoločenskom živote. Kňazi boli vládcovia. Každý zákon vlády, celá štruktúra štátu bola v moci zasvätenecov. Od pokrvného spoločenstva kmeňa až po spoločenstvo národa to bolo možné. Ale vďaka tomu, že starý princíp zasvätenia bol odstránený, otvorila sa cesta pre úplne novú formu autority: slobodnú autoritu, založenú výlučne na dôvere a dôvere. „Ver len tomu, komu dôveruješ“ – toto je najvznešenejšia kresťanská myšlienka, ku ktorej sa môžeme povzniesť, vďaka ktorej sa všetci stretávame navzájom ako bratia a ten, kto stojí vyššie, bude uznaný ako ten, kto si zaslúži našu dôveru.

„Bdejte a modlite sa“: toto je základná kresťanská zásada. Nové zasvätenie prebieha v stave plného vedomia. „Poznáte Pravdu a Pravda vás oslobodí“: toto sú hlboko kresťanské slová, pretože znamenajú perspektívu do najvzdialenejšej budúcnosti kresťanstva. Kresťanstvo je na začiatku svojho vývoja.

Uvažujme o veľmi tesnom spojení, ktoré existovalo medzi zasväcujúcim Učiteľom a učeníkom, počas starovekého Chrámového spánku, ktorý trval tri a pol dňa – keď bol nováčik zasväcovaný do najvyšších mystérií. Tento vzťah bol takého druhu, aký si dnes ani nevieme predstaviť. Vzťah medzi hypnotizérom a tým, kto je zhypnotizovaný, môže poskytnúť chabú predstavu o spôsobe, akým zasväcujúci chrámový kňaz najprv povolal k životu Ducha Svätého a potom Krista. Učeník odrážal Ducha Svätého a Krista Učiteľa: osobnosti Učiteľa a učeníka do seba prúdili a jasnovidec mohol tento proces pozorovať. Počas troch dní boli Učiteľ a učeník jedno. Ego Gurua tak žilo ďalej, vo všetkých jeho učeníkoch, a bolo s nimi hlboko spojené počas tri a pol dňa.

Pozorujme pyramídovú štruktúru spoločenského života: ľud dole; nad ľudom, zasvätení; a nad nimi učitelia zasvätenecov. Jeden a ten istý Duch prúdil nadol cez všetky tieto stupne. Mnoho vecí následne prešlo a žilo ďalej v tých, ktorí boli zasvätení týmto spôsobom – dokonca aj veci, ktoré im boli cudzie.

V dôsledku kresťanského princípu sa individualita objavila vo svojej plnej hodnote. To vysvetľuje základný princíp kresťanskej iniciácie. Učeník by sa nikdy nemal spojiť s Učiteľom starým spôsobom. Počas zasvätenia sa nesmú stať jednou osobou. Duch Svätý

musí povstať a prebudiť sa v Egu každej jednotlivej ľudskej bytosti: toto sa stalo princípom kresťanskej iniciácie. A to je vyjadrené aj symbolicky, v zázraku Turíc. Možnosť zasvätenia bola v tomto prípade daná tým, že všetci prítomní začali hovoriť rôznymi jazykmi. Učiteľ rešpektuje individualitu druhej osoby; vstupuje do srdca svojho učeníka – nevyťahuje ho z fyzického tela.

Mali by sme mať na pamäti, že pre moderného človeka všetko závisí od slobodného a nezávislého rozvoja Ducha Svätého a Krista v každom z nich. Potom si uvedomíme, že práve prostredníctvom tohto princípu kresťanstva možno – skutočne po prvý raz – na túto ľudskú osobnosť nazerať ako na slobodnú a nezávislú. Len prostredníctvom kresťanstva sa ľudská individualita stala skutočne slobodnou; a z tohto dôvodu sa prostredníctvom kresťanstva stal nevyhnutným úplne nový vzťah k Pravde a Múdrosti.

V dávnych dobách vládol nad všetkým duch Múdrosti, pretože bol centralizovaný. Prostredníctvom štiepenia, ktoré nasledovalo, sa stala decentralizovaná; ale vznikol egoizmus. Čím viac začína prevládať princíp vzdialeného manželstva, tým väčšia musí byť sila toho prvku, ktorý spája ľudské bytosti, teraz sa stáva slobodným. A čo je tento prvok? Ak sa zamyslíme nad tým, čo sa dnes môžeme naučiť v základných častiach duchovnej vedy, a potom sa vrátíme do dávnych čias, zistíme, že tieto poznatky mali len malé spoločenstvá – a dokonca aj vtedy len v držbe najvyššieho orgánu. Z tohto dôvodu bol princíp rozhodovania založený na donútení. Teraz sa blížíme k dobe, kedy sa Múdrost' stane m.re a populárnejšou. Toto bude prostriedok, ktorým bude založené veľké Bratstvo ľudstva.

Dvaja okultisti nikdy nebudú iného názoru. Kdekoľvek je to tak, jeden z týchto dvoch názorov je nesprávny. Múdrost' je niečo zjednotené – jednota – čo nemôže obsahovať rozdiely. Čím viac individualizované ľudské bytosti sa stanú, tým viac budú potrebovať túto múdrost'; lebo cez to budú priťahovaní. Dnes žijeme vo veku prechodu. Princíp rôznych uhlov pohľadu úplne prestáva, vďaka postupnému rozvoju Múdrosti. Čím viac sa ľudia individualizujú, tým múdrejší musia rásť; lebo poznanie ich bude viesť spolu. Toto je Duch múdrosti, ktorý Kristus-Ježiš prisľúbil svojim nasledovníkom. Slnko múdrosti vťahuje do seba všetky rôzne stanoviská – rovnako ako slnko priťahuje rastliny. Duch, ktorý oslobodí ľudí, je Duch Svätý. Proti tomuto Duchu nesmie žiaden kresťan nikdy hrešiť. Lebo kto hreší proti tomu,

hreší aj proti samotnému kresťanstvu – proti tomu zaslúbenému Duchu, ktorý je schopný spojiť všetky oddelené ľudské individuality. Existuje pasáž, ktorá nám hovorí, že Kristus-Ježiš vyhánal démonov. Démoni existujú len dovtedy, kým ľudská bytosť nie je slobodná – pokiaľ do seba ešte neprijala Ducha múdrosti. Ľudská bytosť je absolútne naplnená všetkými druhmi bytostí, ktoré prúdia dovnútra a von z jej nižších členov. (Možno by sme mohli použiť triviálne porovnanie kúska syra s červami, ktoré sa vkrádajú dovnútra a von). Tieto bytosti nazývame tiene, prízraky, duchovia alebo démoni. Tým, že sa Kristus-Ježiš dal poznať ako Duch, ktorý vyháňa démonov, ukázal, že je Duchom slobody. Lebo démonov možno vyhnáť len privolaním jedného Ducha proti ostatným – Ducha slobody proti všetkým ostatným duchom.

Uvažujme teraz ešte raz o starovekých komunitách – siahajúcich od kmeňovej komunity až po národ. Ako možno tieto ľudské bytosti, ktoré ešte nie sú individuálne slobodné, spojiť? Predstavte si, že každý, kto tu sedí, sa stal skutočne slobodným – že v každom žije Duch Pravdy! Mohli by sme sa v takom prípade niekedy pohádať, niekedy upadnúť do rozbrojov? Nie – lebo tam, kde nás zjednocuje Duch, nemôže dochádzať k rozdielom v názoroch. V dávnych dobách musel vládnuť vonkajší zákon, aby udržal ľudské bytosti pohromade. Tam, kde dve ľudské bytosti poznajú Ducha Pravdy, budú sa kvôli tomu cítiť priťahované k sebe.

Na začiatku ľudskej evolúcie bol Zákon: na konci evolúcie bude pokojná, harmonická spolupráca zvnútra. Ezoterické kresťanstvo to na rozdiel od zákona nazýva milosťou. Byť schopný v úplnej harmónii zdieľať pocity svojich blížnych: to je najhlbší koncept kresťanstva. Astrálne telo, ktoré bolo naplnené Duchom Svätým, je rovnaké vo všetkých ľuďoch – Duch Pravdy je v každom z nich rovnaký. Predstavte si tohto Ducha v ľudskej individualite, v ktorej bol prebudený aj Christos – teda princíp, ktorý pôsobí ako Životný Duch v Životnom Tele. Ak by každý z nás mal preniknúť do svojho éterického tela týmto pocitom, potom by sme mali mať v každom srdci cit pre Jediného, zjednoteného Ducha. Ľudské individuality spája Múdrost', ktorá je spoločná pre všetkých; a to, čo každý cíti v sebe, je Caritas – Milosť.

Ten, kto priniesol Milosť na zem, bol Ten, ktorý na začiatku našej éry obsahoval vo svojej vlastnej individualite celého Christosa – Ten,

ktorý po prvý raz naplnil princíp ľudstva ako celku. Kristus-Ježiš v sebe rozvinul to, čo by malo žiť v každom jednom človeku. Všetko, čo existuje prostredníctvom slobody a pokojnej spolupráce, prišlo na svet skrze Neho.

„Oživte znova v Kristovi a zabite Ducha sváru“, hovorí Pavol. Ľudská bytosť môže hrešiť proti všetkému, čo nie je obsiahnuté v tomto Duchu. Ale ak by zhrešil proti tomuto Duchu obyčajného ľudstva, ak by tohto Ducha zaprel – už by nebol kresťanom. Ľudská bytosť musí dosiahnuť štádium uvedomenia si Ducha. Ak sa stále viac a viac rozvíja, jeho telo vedomia sa premieňa na Ducha Svätého. Z tohto dôvodu nemôže byť hriech proti Duchu Svätému odpustený. U nezasväteného človeka premena éterického tela prebieha nevedome. Pokiaľ ľudská bytosť nie je zasvätená, neodpustiteľný hriech môže byť spáchaný iba v jeho astrálnom tele. Zasvätenec nesmie hrešiť ani proti fyzickému alebo éterickému telu: tomu, kto nie je zasvätený, môžu byť tieto hriechy odpustené. To všetko sa deje s pomocou tých, ktorí sú Vodcami ľudstva.